

17 Δεκεμβρίου 2017

Ο Άγιος Διονύσιος Ζακύνθου († 17 Δεκεμβρίου 1622) (Αρχιμ. Δημήτριος Καββαδίας)

[/ Πεμπτουσία](#)

Μεγάλος Άγιος, ο «Άγιος της συγγνώμης» όπως καθιερώθηκε να λέγεται, είδε το φως της ημέρας στις 21 Ιουνίου 1547. Υπήρξε γόνος ευλαβούς και αρκετά ευκατάστατης οικογένειας, οικογένειας ευγενών, των οποίων τα ονόματα αναγράφονταν στο περίφημο libro d' oro (χρυσή βίβλο ευγενών που συνέτασσαν οι Ενετοί) και είχαν επιπλέον και δικό τους οικόσημο. Ο πατέρας του ήταν αριστοκράτης και ονομαζόταν Νούκιος η Μούκιος η Μώκιος Σιγούρος και η μητέρα του ονομαζόταν Παυλίνα το γένος Βάλβη. Είχαν δύο ακόμη παιδιά, τον Κωνσταντίνο και την Σιγούρα. Ο άγιος που ήταν δευτερότοκος έλαβε κατά το βάπτισμα το όνομα Δραγανίγος η Γραδενίγος. Η παράδοση θέλει τον Άγιο Γεράσιμο Κεφαλληνίας να είναι ανάδοχός του (και αργότερα πνευματικός του) αφού κατ' εκείνα τα χρόνια ασκήτευε στο σπήλαιο των Κρημνών Ζακύνθου.

Ο μικρός Δραγανίγος έλαβε χριστιανική αγωγή και ανατροφή ενώ ιδιωτικοί δάσκαλοι καθώς και το σχολείο του Νικολάου Καιροφύλλα ανέλαβαν την εκπαίδευσή του έτσι ώστε να μάθει καλά τα αρχαία ελληνικά, τα λατινικά και τα ιταλικά.

Στα 1568 και μετά τον πρόωρο θάνατο των γονέων του, όντας 19χρονος, χαρίζει μέρος της περιουσίας του στον αδελφό του για να αναλάβει την προικοδότηση της αδελφής του και καταφεύγει στο μεγαλύτερο νησί των Στροφάδων, στο καταστρομονάστηρο του Σωτήρος Χριστού. Εκεί κείρεται μοναχός με το όνομα «Δανιήλ». Λίγες μέρες αργότερα του παραχωρείται τιμητικά από την Κοινότητα Ζακύνθου η Ιερά Μονή Παναγίας Αναφωνήτριας και στα 1570 χειροτονείται διάκονος και πρεσβύτερος από τον Επίσκοπο Κεφαλληνίας, Ζακύνθου και Ιθάκης Φιλόθεο Λοβέρ-δο. Γίνεται μάλιστα ταυτοχρόνως Ηγούμενος των Μονών Στροφάδων και Αναφωνήτριας.

Μετά λίγα έτη παραμονής στο νησί έχοντας πλήρη πνευματική πρόοδο και δραστηριότητα ξεκινά για ιερό προσκύνημα στους Αγίους Τόπους. Διερχόμενος από την πόλη των Αθηνών επισκέπτεται τον μητροπολίτη Νικάνορα για να πάρει την ευλογία και ευχή του. Παραμένει εκεί ικανό διάστημα μέχρι να βρεί κατάλληλο πλοίο επιβίβασης με προορισμό την Παλαιστίνη.

Επειδή ο θρόνος της Αιγίνης χήρευε από την καταστροφή του νησιού από τον Χαιρεντίν Μπαρμπαρόσα το 1537, ο Μητροπολίτης Νικάνορας προτείνει στον Οικουμενικό Πατριάρχη Ιερεμία να λάβει την θέση ο πατήρ Δανιήλ. Έτσι στις 16 Ιουλίου 1577 ο Ιερομόναχος Δανιήλ χειροτονείται εις επίσκοπον στο εκκλησάκι της Παναγίας Γοργοϋπηκού (στις μέρες μας Άγιος Ελευθέριος) που τότε ήταν ευκτήριος οίκος του Μητροπολίτη. Τότε μετονομάζεται σε Διονύσιο προς τιμήν του Αγίου Διονυσίου του Αρεοπαγίτου πολιούχου Αθηνών του οποίου παρεκκλήσιο ανεγείρει στην Ζάκυνθο αργότερα.

Η επισκοπική του έδρα βρίσκεται στον αγιοβάδιστο λόφο της Παλαιοχώρας. Εκεί δίπλα και δεξιά της εξωτερικής θύρας της Εκκλησίας της Παναγίας (Επισκοπή) σώζεται μέχρι σήμερα ο μικρός πέτρινος θρόνος όπου στεκόταν για να κηρύξει και να νουθετήσει τους πιστούς και μοίραζε το αντίδωρο. Λίγο πιο πάνω μπορούμε να

επισκεφτούμε το ταπεινό κελλάκι του.

Μετά την πάροδο τριετίας λόγω του πόθου του να βιώσει εντονότερα τον ησυχασμό παραιτείται και αποσύρεται στην γενέτειρά του. Μέχρι τα 1592 διατηρεί τον τίτλο του, ενώ ο Πατριάρχης Ιερεμίας Β΄ τον ονομάζει και «Πρόεδρον Ζακύνθου», «Χωρεπίσκοπο» θα μπορούσαμε να πούμε, με δικαίωμα να τελεί χειρο-τονίες και άλλες αρχιερατικές πράξεις και μυστήρια. Την ιδιότητά του αυτή καίτοι έφερε με Πατριαρχική εντολή, την εξάσκησε μέχρι τα 1582 λόγω της αντίδρασης του Επισκόπου Κεφαλληνίας, Ζακύνθου και Ιθάκης προς τις ενετικές αρχές. Όταν όμως ο θρόνος αυτός χήρεψε, κατόπιν πιέσεων αποδέχτηκε την υποψηφιότητά του· όμως οι εκλέκτορες ανέδειξαν άλλον για την θέση αυτή που καταγόταν από την Κεφαλλονιά.

Στα 1583 λαμβάνει από την Κοινότητα Ζακύνθου τον διορισμό του ως εφημέριου του σταυροπηγιακού ναού του Αγίου Νικολάου του «Μώλου». Μετά ένα χρόνο όμως αποσύρεται στην Μονή της Αναφωνήτριας επισκεπτόμενος τακτικά και τις Στροφάδες.

Τις ημέρες του διέρχεται ασκητικά με πολλή προσευχή και νηστεία, ενώ η διακονία του χαρακτηρίζεται από την πνευματική στήριξη, την ελεημοσύνη και την εν γένει φιλανθρωπία. Καταλίπει υπόδειγμα ανεξικακίας και συγχωρητικότητας με την άγια ζωή του. Εξασκεί έμπρακτα την αγάπη και υπό τις δυσκολότερες συνθήκες ακόμη.

Τον Δεκέμβριο του 1583 γίνονται τοπικές ταραχές κατά την διάρκεια των οποίων δολοφονείται ο αδελφός του Αγίου, Κωνσταντίνος. Ο δολοφόνος του για να αποφύγει την καταδιωκτική μανία των αστυνομικών καταφεύγει στην Μονή Αναφωνήτριας, αγνοώντας την συγγένεια του Ιεράρχη με τον δολοφονημένο. Ο Άγιος Διονύσιος επιδεικνύει σπλάγχνα οικτιρμών συγχωρώντας, περιθάλποντας και κρύβοντας τον φονιά στο μοναστήρι. Όταν οι αστυνομικοί έκαναν έφοδο ο Άγιος αρνείται να καταδώσει τον φονιά δηλώνοντας άγνοια. Μετά την αποχώρησή τους, συνοδεύει τον φονιά μέχρι το Πόρτο-Βρώμη και τον φυγαδεύει στην Κεφαλλονιά.

Πολύ εύγλωττα και στο εκτενές ποίημά του «Ο Γούμενος της Αναφωνήτρας» (1882), ο ποιητής Ανδρέας Μαρτζώκης αποτυπώνει το συμβάν και εστιάζει στην αγάπη του Αγίου:

«Τέτοια τους λέει στενάζοντας και το χρυσό του στόμα
που αφότου επρωτολάλησε δεν είπε ψέμα ακόμα,
εψεύτηκε πρώτη φορά! την παρθενιά του χάνει,
κι αγιάζει ο αναμάρτητος την ώρα π' αμαρτάνει!...».

Με την πάροδο των χρόνων, ασκούμενος στις αρετές, έλαβε από το Θεό το χάρισμα της θαυματουργίας. Κάποτε βρισκόταν με ένα μαθητή του εκτός Μονής και ξαφνικά άρχισε καταρρακτώδης βροχή οπότε διά προσευχής ο Άγιος σταμάτησε την ροή ενός ποταμού και έτσι έφθασαν σώοι στον προορισμό τους.

Μία γυναίκα δεμένη με αφορισμό η κατάρα παρέμενε άλυτη μετά τον θάνατό της. Ο Άγιος ζήτησε να ανοίξουν τον τάφο της και να την ακουμπήσουν σε ένα δένδρο. Μόλις της διάβασε την συγχωρητική ευχή παρευθύς το σώμα της έγινε χώμα.

Κάποτε περνώντας από την θάλασσα, είδε κάποιους άτυχους ψαράδες να βλαστημούν τον ίδιο και τον Θεό. Αφού τους νουθέτησε με αγάπη, διά της προσευχής τους σήκωσαν καλή ψαριά και έτσι μετανόησαν για την ασέβειά τους. Απέκτησε το χάρισμα της διάκρισης των λογισμών ώστε κατέστη απλανής οδηγός των εξομολογουμένων σ' αυτόν. Αλλά και η προορατικότητά του βοηθούσε τους πιστούς ώστε να εξομολογούνται καθαρά τις αμαρτίες τους και να προσδεύουν πνευματικά. Αυτό φαίνεται και από την περίπτωση του Ιερομόναχου Παγκράτιου στον οποίο απεκάλυψε ο Άγιος ότι του έπεσε από τα χέρια τεμάχιο άγιου άρτου καθώς κοινωνούσε.

Έζησε 75 χρόνια. Λίγο προ του τέλους του καταβλήθηκε από επώδυνη νόσο και λόγω των μακροχρόνιων ασκήσεών του και των γηρατειών κατέστη ανήμπορος. Τότε δέχτηκε να τον κατεβάσουν στο σπίτι της αδελφής του Σιγούρας, συζύγου Ιωάννου Μακρή, όπου κοιμήθηκε εν Κυρίω στις 17 Δεκεμβρίου 1622. Κατ' εντολήν του τάφηκε στο παρεκκλήσιο του Αγίου Γεωργίου της Ιεράς Μονής Μεταμορφώσεως του Σωτήρος Στροφάδων όπου άφησε και όση περιουσία διέθετε.

Μεταξύ των ετών 1625-1645 έγινε η ανακομιδή του τίμιου σκηνώματός του το οποίο βρέθηκε αδιάλυτο, άφθαρτο και να αναδίδει ευωδία ζωής αιωνίου. Οι μοναχοί βιώνοντας αυτό το μεγάλο θαύμα το τοποθέτησαν αρχικά στον νάρθηκα και κατόπιν όρθιο στον δεσποτικό θρόνο του Καθολικού της Μονής. Ο πιστός λαός που τον θεωρούσε άγιο και ενόσω ζούσε, έβρισκε παρηγοριά κοντά στο άγιο λείψανο. Η φήμη των θαυμάτων του διαδόθηκε ταχύτατα ώστε με επίσημη Πατριαρχική Πράξη [μετά από αναφορά των μοναχών των Στροφάδων και των ευλαβών Ζακυνθίων] του Πατριάρχη Γαβριήλ του Β' κατά τον Ιούνιο του 1703 διακηρύχτηκε η αγιότητά του. Επίσημος προστάτης δε της πατρίδας του ανακηρύχτηκε το έτος 1724.

Το λείψανο του Αγίου έγινε πηγή θείων ευλογιών και εξαγιασμού των προσκυνητών. Σε μαρτυρία του 1717 που οφείλεται στον ιστορικό Φεράρι και τον ναύαρχο Πιζάνι αναφέρεται ότι είδαν το σκήνωμα στις Στροφάδες να στέκει στον δεσποτικό θρόνο αδιάλυτο. Όμως την ίδια χρονιά, στις 19-22 Αυγούστου και κατά την διάρκεια του ενετοτουρκικού πόλεμου, ο πειρατής Μοστρίνο που ήταν σύμμαχος των Τούρκων, επέδραμε εναντίων των Στροφάδων νήσων. Ληλάτησαν την Μονή και σκότωσαν τους μοναχούς. Τέσσερα μέλη της συνοδείας του έκοψαν τα χέρια του λειψάνου και τα πούλησαν στον Μητροπολίτη Χίου Αγαθάγγελο και τον Μοναχό Ακάκιο. (Γι' αυτό και οι δαιμονιζόμενοι που τρέμουν τον Άγιο του φωνάζουν: «Με έκαψες Κουλοχέρη!»). Αργότερα κα-ποια επαναφέρθηκαν στην Μονή ενώ τρία βρίσκονται στην Μονή της Ζακύνθου. Το μεγαλύτερο εξ αυτών, γνωστό ως «Χέρι τ' Αγίου», λιτανεύεται μαζί με το ιερό σκήνωμα, μεταφέρεται

στα σπίτια προς αγιασμόν των ασθενών, τοποθετείται με την ανάγνωση ευχών από τον ιερέα στους δαιμονοπαθείς κ.τ.λ. Άλλα τεμάχια βρίσκονται στα μετόχια της Μονής στον Πύργο Ηλείας και στα Χιονάτα Κεφαλληνίας. Τίμιος δάκτυλος του Αγίου φυλάσσεται και στον παλαιό μητροπολιτικό ναό των Αθηνών, την Αγία Ειρήνη της οδού Αιόλου. Εκεί προσκυνείται και παλαιά εικόνα σε ξυλόγλυπτο χρυσοσκέπαστο θρόνο και εορτάζεται πανηγυρικά ο Άγιος από την αδελφότητα Ζακυνθίων Αθηνών στις 17 Δεκεμβρίου έκαστου έτους.

Μετά την καταστροφή οι διασωθέντες μοναχοί στις 24 Αυγούστου 1717 μετέφεραν το Άγιο Λείψανο στην πόλη της Ζακύνθου. Αρχικά στον Μητροπολιτικό Ναό του Αγίου Νικολάου των Ξένων και μετά στο μετόχι των Στροφάδων, την Γέννηση της Θεοτόκου στο χωριό Καλητέρος.

Σήμερα προσκυνείται σε πολύτιμη λάρνακα στο δεξιό μέρος του Ιερού Βήματος σε ύπτια θέση. Κατά την διάρκεια των εορτών του Αγίου πλήθη κόσμου συρρέουν από παντού για να προσκυνήσουν τον Άγιο της συγγνώμης, τον Άγιο της αγάπης, «τον γλυκό Άγιο η το Άγιο Σώμα η τ' Άγιο Κορμί», όπως τον λένε χαρακτηριστικά. Στις 17 Δεκεμβρίου το λείψανο τοποθετείται όρθιο στην δεξιά βημόθυρα και λιτανεύεται εντός του ναού. Στις 24 Αυγούστου (επί τη μνήμη της μεταφοράς του στην Ζάκυνθο) τοποθετείται επίσης εκεί και λιτανεύεται με μεγάλη και πολύωρη πομπή σε όλη την πόλη.

Στην Αίγινα υπήρξε πολιούχος της νήσου μέχρι την καθιέρωση του Αγίου Νεκταρίου τον οποίο υποδέχτηκε στο νησί υπαρκτά και καλωσόρισε ο Άγιος Διονύσιος. Εορτάζεται ιδιαιτέρως στην Επισκοπή της Παλαιοχώρας, στις Μονές, στο Νοσοκομείο (όπου και ναός του Αγίου που ανεγέρθηκε από τον Γέροντα Ιερώνυμο Αποστολίδη, τον ησυχαστή της Αιγίνης) και ιδιωτικά εκκλησιάκια ενώ οι Αιγινήτες των Αθηνών τον τιμούν στον Ιερό Ναό Αγίου Γεωργίου Καρύτση Αθηνών με ωραία εικόνα σε ξυλόγλυπτο θρόνο.

Ο Άγιος Διονύσιος, οι εορτές και τα θαύματά του τιμήθηκαν από πολλούς υμνογράφους Επτανήσιους, Ζακύνθιους κ.α. Το τροπάριο της εορτής του «Της Ζακύνθου τον γόνον και Αιγίνης τον πρόεδρον» είναι ποίημα του ιερέως Νικολάου Γαβριηλόπουλου του 1703.

Τα πάμπολλα θαύματα του Αγίου (και περισσότερο η λύση της ατεκνίας με το θαυματουργό «χορτάρι τ' Αγίου» και η θεραπεία των δαιμονιζόμενων) κατέστησαν την Ζάκυνθο αγαπημένο προσκυνηματικό προορισμό.

Πηγή: Ιερομονάχου Δημητρίου Καββαδία, «Γέροντες και γυναικείος μοναχισμός», Β΄ έκδοση βελτιωμένη και επαυξημένη, Εκδόσεις Ι.Μ.Μ. Βατοπαιδίου